МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Кафедра міжкультурної комунікації в креативних індустріях

Методичні рекомендації
до практичних занять і самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Теорія і практика редагування наукового тексту»
для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
ступеня доктора філософії

Харків – 2026

УДК 7.01+7.02:808.2:001.8]:004:72/.79:378.046-021.68(477.54)ХДАДМ(072)
Рекомендовано до друку Методичною радою Харківської державної академії дизайну і мистецтв (протокол № 26-05 від «04» вересня 2026 р.)

Рецензенти:
Лупаренко С. Є. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Шленьова М. Г. – кандидат філологічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри української мови та мовної комунікації Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»

Єрмакова Т. С., Калашник О. В. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теорія і практика редагування наукового тексту» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії. Харків : ХДАДМ, 2026. 40 с.

Методичні рекомендації укладено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Теорія і практика редагування наукового тексту» та призначено для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії спеціальностей В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво, В2 Дизайн, В4 Образотворче мистецтво та реставрація. У виданні викладено методичні поради до опрацювання тем курсу, систему практичних завдань і завдань для самостійної роботи, вимоги до виконання контрольної роботи, анотації, рецензії та термінологічного словника за темою дисертації, критерії оцінювання результатів навчання, питання для самоконтролю, перелік рекомендованої літератури та додатки зі зразками оформлення.

© Єрмакова Т. С., Калашник О. В., 2026

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ 4
1. Мета, завдання й очікувані результати навчання 5
2. Структура дисципліни, обсяг роботи й форми контролю 7
3. Загальні методичні рекомендації до організації практичних занять і самостійної роботи 9
4. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи за темами дисципліни 12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. НАУКОВИЙ СТИЛЬ, МОВНІ ЗАСОБИ ТА СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОГО ТЕКСТУ …… 12
Тема 1. Наукова мовна культура – основа професійної діяльності дослідника 12
Тема 2. Науковий стиль сучасної української літературної мови 14
Тема 3. Стилістика наукових текстів 15
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. НАУКОВИЙ ТЕКСТ: СТИЛІСТИКА ТА ОФОРМЛЕННЯ …….. 17
Тема 4. Продуктивні й репродуктивні різновиди мовленнєвої діяльності 17
Тема 5. Мовні особливості наукового стилю 19
Тема 6. Особливості оформлення наукової роботи 21
5. Методичні рекомендації до виконання основних видів індивідуальних завдань 24
5.1. Контрольна робота 24
5.2. Анотація до наукової статті 25
5.3. Рецензія на прочитаний матеріал 26
5.4. Термінологічний словник фахової термінології 27
6. Критерії та шкала оцінювання результатів навчання 28
7. Питання для самоконтролю та підсумкового контролю 31
8. Методичне забезпечення дисципліни 33
9. Рекомендована література 34
ДОДАТКИ …….. 37
Додаток А. Зразок оформлення контрольної роботи 37
Додаток Б. Зразок оформлення анотації 38
Додаток В. Зразок оформлення рецензії 39
Додаток Г. Шаблон термінологічного словника 40

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні рекомендації розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Теорія і практика редагування наукового тексту», призначеної для аспірантів першого року навчання третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітньо-наукових програм: В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво, В2 Дизайн, В4 Образотворче мистецтво та реставрація. Видання покликане допомогти здобувачам системно опанувати теоретичні засади наукової мовної культури та практичні прийоми редагування наукового тексту, а також раціонально організувати підготовку до практичних занять і самостійну роботу впродовж семестру.

Дисципліна вивчається протягом одного семестру першого року навчання в аспірантурі, її загальний обсяг становить 3 кредити ECTS (90 годин), із яких 10 годин відведено на лекції, 20 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійну роботу аспірантів. Формою підсумкового контролю є залік, що має накопичувальний характер.

Методичні рекомендації структуровано за темами змістових модулів робочої програми. До кожної теми подано мету практичного заняття, питання для обговорення, систему практичних завдань, завдання для самостійної роботи з методичними порадами щодо їх виконання, питання для самоконтролю. Окремі розділи присвячено методиці виконання основних видів індивідуальних завдань, додаткам зі зразками їх оформлення – контрольної роботи, анотації, рецензії та термінологічного словника фахової термінології, – а також критеріям і шкалі оцінювання результатів навчання.

Використання методичних рекомендацій передбачає послідовне опрацювання аспірантом теоретичного матеріалу лекцій, виконання практичних завдань під керівництвом викладача на онлайн-заняттях і самостійне опрацювання визначеного обсягу матеріалу поза аудиторією з подальшим поточним і підсумковим контролем результатів навчання.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ Й ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1.1. Мета і завдання дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Теорія і практика редагування наукового тексту» є розширення уявлень аспірантів про українську наукову мову та мовні засоби наукового тексту, а також засвоєння комплексу теоретичних і практичних знань з основ побудови й редагування наукового тексту, необхідних для підготовки власних наукових публікацій і рукопису дисертації до прилюдного захисту.

Завдання дисципліни спрямовані на формування теоретичної та практичної складових редагування наукових текстів мистецтвознавчого профілю; оволодіння навичками складання тексту наукового стилю, бездоганного у стилістичному, лексичному, морфологічному й синтаксичному плані; опанування технології роботи з науковим текстом; розвиток умінь мовностилістичного аналізу наукового тексту; формування навички адекватної мовної репрезентації результатів науково-дослідницької роботи; виховання мовного смаку і мовного чуття наукового слова.

1.2. Предмет і зміст дисципліни

Предметом дисципліни є закономірності функціонування української наукової мови, принципи побудови, структурної організації та редагування наукового тексту, а також система мовних, стилістичних і композиційних засобів, що забезпечують точність, логічність, аргументованість і відповідність тексту вимогам академічного письма.

Опанування дисципліни передбачає послідовне вивчення теоретичних основ наукового стилю української мови, структури та композиції наукового тексту, мовностилістичних особливостей текстів різних наукових жанрів, а також формування практичних навичок редагування наукових текстів, роботи з науковими джерелами й оформлення результатів дослідження відповідно до вимог академічної доброчесності.

1.3. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті опанування дисципліни аспірант формує здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у відповідній предметній галузі, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень. Дисципліна забезпечує набуття вміння формулювати й перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, критично аналізувати результати власних і чужих досліджень, а також коректно й грамотно репрезентувати результати наукової діяльності українською науковою мовою відповідно до вимог академічного письма та академічної доброчесності.

Детальний перелік компетентностей і програмних результатів навчання за кожною освітньо-науковою програмою («Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво», «Дизайн», «Образотворче мистецтво та реставрація») наведено в робочій програмі навчальної дисципліни та силабусі.

2. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ, ОБСЯГ РОБОТИ Й ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Навчальний матеріал дисципліни розподілено на два змістові модулі загальним обсягом 3 кредити ECTS (90 годин): 10 годин лекцій, 20 годин практичних занять і 60 годин самостійної роботи аспірантів. Розподіл годин за темами наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Розподіл навчального часу за темами дисципліни

Назви змістових модулів і тем	***Усього***	***Лекції***	***Практ.***	***СР***
Змістовий модуль 1. Науковий стиль, мовні засоби та структурна організація наукового тексту				
Тема 1. Наукова мовна культура – основа професійної діяльності дослідника	12	1	1	10
Тема 2. Науковий стиль сучасної української літературної мови	14	2	2	10
Тема 3. Стилістика наукових текстів	16	2	4	10
Разом за змістовим модулем 1	**42**	**5**	**7**	**30**
Змістовий модуль 2. Науковий текст: стилістика та оформлення				
Тема 4. Продуктивні й репродуктивні різновиди мовленнєвої діяльності	17	2	5	10
Тема 5. Мовні особливості наукового стилю	18	2	6	10
Тема 6. Особливості оформлення наукової роботи	13	1	2	10
Разом за змістовим модулем 2	**48**	**5**	**13**	**30**
Усього годин	**90**	**10**	**20**	**60**

Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється у формі заліку, що має накопичувальний характер: максимальна оцінка складає 100 балів і формується за результатами виконання аспірантом усіх передбачених видів робіт – контрольної роботи, анотації до пропонованої наукової статті,

рецензії на прочитаний матеріал, термінологічного словника фахової термінології за темою дисертації, а також активної участі на практичних заняттях. Детальний розподіл балів і критерії оцінювання подано в розділі 6 цих методичних рекомендацій.

3. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Методи навчання

У викладанні дисципліни застосовується комплекс методів, спрямованих на формування редакторської компетентності аспірантів. Теоретичне засвоєння матеріалу забезпечується пояснювально-ілюстративним методом; для закріплення знань використовується репродуктивний метод (вправи на відтворення і трансформацію мовних одиниць наукового тексту). Практико-орієнтоване навчання реалізується через аналіз, редагування й удосконалення наукових текстів різних жанрів (статей, тез, анотацій, рецензій), роботу з науковими джерелами, укладання термінологічних словників. Для розвитку аналітичного мислення й редакторської інтуїції застосовується проблемно-пошуковий метод – виявлення мовних, стилістичних і логічних помилок у наукових текстах, їх класифікація та обґрунтоване виправлення. Комунікативний та інтерактивний підходи реалізуються через обговорення результатів редагування, участь у дискусіях, презентацію виконаних завдань.

3.2. Алгоритм підготовки до практичного заняття

Підготовка аспіранта до практичного заняття передбачає таку послідовність дій:

1. опрацювати конспект лекції та рекомендовані джерела за темою заняття;

2. виписати й засвоїти ключові поняття і терміни теми;

3. виконати запропоновані практичні завдання (аналіз, редагування, трансформація фрагментів наукового тексту) у письмовій формі;

4. підготувати усні відповіді на питання для обговорення, добираючи власні приклади з фахової літератури за темою дисертації;

5. сформулювати запитання до викладача щодо складних або дискусійних аспектів теми.

3.3. Алгоритм організації самостійної роботи

Самостійна робота аспіранта є основною формою опанування дисципліни (60 із 90 годин загального обсягу) і передбачає:

– опрацювання рекомендованих наукових і навчально-методичних джерел за темою;

– виконання аналітичних завдань (аналіз мовностилістичних особливостей фахових текстів, добір прикладів, порівняльний аналіз варіантів редагування);

– виконання практичних завдань (написання анотації, рецензії, укладання термінологічного словника);

– підготовку до виконання контрольної роботи;

– самоконтроль – перевірку виконаних завдань за допомогою питань для самоконтролю, поданих до кожної теми.

Рекомендований розподіл часу на виконання самостійної роботи: опрацювання теоретичних джерел – близько третини відведеного часу; виконання практичних (аналітичних) завдань – близько половини часу; підготовка звітних матеріалів і самоперевірка – решта часу. Аспірантові доцільно вести робочий зошит (в електронній формі), у якому фіксуються виконані вправи, приклади редагованих фрагментів текстів і термінологічні матеріали для подальшого використання під час підготовки дисертації.

3.4. Дотримання академічної доброчесності

Усі види письмових робіт (контрольна робота, анотація, рецензія, термінологічний словник) аспірант виконує самостійно, з дотриманням правил цитування та коректного оформлення бібліографічних покликань на використані джерела. Запозичення чужого тексту без належного покликання, а також використання результатів роботи інших аспірантів як власних кваліфікується як порушення академічної доброчесності відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text), а також Положення про академічну доброчесність Харківської державної академії дизайну і мистецтв

(https://www.ksada.org/wp-content/uploads/2025/03/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf).

Використання засобів штучного інтелекту для виконання практичних завдань замість здобувача не допускається, оскільки оцінюванню підлягають передусім його мовна компетентність, самостійність і рівень сформованості навичок професійної комунікації.

4. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА ТЕМАМИ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. НАУКОВИЙ СТИЛЬ, МОВНІ ЗАСОБИ ТА СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Тема 1. Наукова мовна культура – основа професійної діяльності дослідника

Мета практичного заняття: сформувати в аспірантів уявлення про наукову мову як комунікативний феномен, усвідомлення значення мовної культури для професійної діяльності дослідника, розвинути навички розрізнення особливостей усного і писемного наукового мовлення.

Питання для обговорення

1. Наукова мова як комунікативний феномен: функції, ознаки, сфера застосування.

2. Мовна культура науковця як складова його професійної компетентності.

3. Особливості усного наукового мовлення (доповідь, виступ на конференції, наукова дискусія).

4. Особливості писемного наукового мовлення (стаття, монографія, дисертація).

5. Лексикографічна компетенція дослідника: уміння працювати зі словниками різних типів.

6. Типові порушення мовної культури в наукових текстах і виступах молодих дослідників.

Практичні завдання

1. Порівняти два фрагменти наукового мовлення (усний виступ і письмовий текст статті на одну тему) і визначити спільні й відмінні мовні ознаки.

2. Проаналізувати запропонований текст наукової доповіді з погляду дотримання норм наукового мовлення; вказати на виявлені недоліки.

3. Обговорити в групі приклади вдалого й невдалого публічного наукового виступу (за матеріалами, дібраними аспірантами самостійно).

Завдання для самостійної роботи

1. Здійснити аналіз наукової мови як комунікативного явища на матеріалі фахового видання за темою дисертації (обсяг аналізованого фрагмента – 1-2 сторінки).

2. Порівняти усне і писемне наукове мовлення на основі самостійно дібраних фахових текстів і виступів (наприклад, тез конференції та відеозапису доповіді).

Методичні поради до виконання самостійної роботи

– для аналізу доцільно обирати тексти безпосередньо за напрямом дисертації – це водночас формує термінологічну базу майбутньої роботи;

– результати порівняння варто оформити у вигляді короткої таблиці або переліку спостережень (лексичні, синтаксичні, інтонаційно-стилістичні відмінності);

– рекомендовано зафіксувати в електронному документі або робочому зошиті приклади типових мовних кліше наукового усного мовлення для подальшого використання під час підготовки до конференцій.

Питання для самоконтролю

1. Якими комунікативними ознаками характеризується наукова мова?

2. У чому полягає різниця між усним і писемним науковим мовленням?

3. Що таке лексикографічна компетенція і чому вона важлива для дослідника?

4. Які типи словників найчастіше використовує дослідник у процесі підготовки наукового тексту?

Тема 2. Науковий стиль сучасної української літературної мови

Мета практичного заняття: поглибити знання аспірантів про сутність і функціональні особливості наукового стилю української мови, сформувати вміння розрізняти підстилі наукового стилю, коректно використовувати цитати й засоби текстового зв'язку, застосовувати правила скорочень і переносів у наукових текстах.

Питання для обговорення

1. Сутність і функціональне призначення наукового стилю сучасної української мови.

2. Сфера вживання наукового стилю і жанри його реалізації.

3. Підстилі наукового стилю та їх ознаки.

4. Цитати і засоби текстового зв'язку в наукових дослідженнях.

5. Правила скорочень і переносів у наукових текстах.

6. Види наукових і навчальних видань (монографія, стаття, тези, підручник, навчальний посібник тощо).

Практичні завдання

1. Проаналізувати добірку фрагментів текстів різних підстилів наукового стилю (за фахом аспіранта) і визначити, до якого підстилю належить кожен фрагмент, обґрунтувавши відповідь.

2. Відредагувати фрагмент тексту, у якому порушено правила оформлення цитат (лапки, покликання тощо).

3. Виконати вправу на застосування правил загальноприйнятих і спеціальних скорочень у наукових текстах.

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати функціональні особливості наукового стилю української мови (сфера вживання, комунікативне призначення, жанрова реалізація) на матеріалі фахового тексту.

2. Визначити й порівняти підстилі наукового стилю на матеріалі кількох фахових текстів різних жанрів (наукова стаття, навчальний посібник, науково-популярна публікація за темою дослідження).

Методичні поради до виконання самостійної роботи

– для порівняння підстилів варто дібрати три-чотири тексти різних жанрів за спорідненою тематикою – це унаочнює відмінності у використанні термінології, синтаксичних конструкцій, ступеня емоційності викладу;

– опрацьовуючи правила скорочень, варто звернутися до чинного Українського правопису (2026 р.) та правил оформлення бібліографічного опису (ДСТУ 8302:2015).

Питання для самоконтролю

1. Які основні ознаки наукового стилю сучасної української мови?
2. Назвіть підстилі наукового стилю та їхні характерні особливості.
3. Які засоби забезпечують текстову зв’язність наукового викладу?
4. Якими є загальні правила оформлення цитат у науковому тексті?
5. Які типи скорочень допустимі в наукових текстах?

Тема 3. Стилістика наукових текстів

Мета практичного заняття: сформувати навички аналізу термінологічної лексики й синтаксичних особливостей наукового мовлення, ознайомити з правилами пунктуації в науковому тексті, загальними вимогами до оформлення елементів тексту та структури абзацу.

Питання для обговорення

1. Терміни як лексична особливість наукового тексту: вимоги до вживання.
2. Синтаксичні особливості наукового мовлення (ускладнені конструкції, безособові форми, пасивні структури).
3. Пунктуація в науковому тексті: типові випадки і складні ситуації.
4. Загальні вимоги до оформлення елементів тексту наукової роботи.
5. Абзац як архітектонічна одиниця наукового тексту, його структура.
6. Загальні правила набору наукового тексту.

Практичні завдання

1. Виписати з фахового тексту за темою дисертації терміни, визначити їхню належність до певної терміносистеми.

2. Відредагувати фрагмент фахового наукового тексту з порушеннями пунктуаційних норм (вставні конструкції, однорідні члени речення тощо).

4. Проаналізувати абзацну будову запропонованого наукового тексту: визначити тезу, розвиток думки та висновок у кожному абзаці.

5. Виконати вправу на застосування загальних правил набору тексту (абзац, пробіли, нерозривні пробіли, лапки, тире, дефіс).

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати термінологічну лексику як основну ознаку наукового тексту, здійснити добір і аналіз уживання термінів у фахових текстах за темою дисертації (не менше 20 термінів із визначенням способу їх творення).

2. Опрацювати синтаксичні особливості наукового мовлення (ускладнені конструкції, безособові форми, пасивні структури) на матеріалі фахового тексту.

3. Опрацювати загальні правила набору і технічного оформлення наукового тексту, застосувавши їх до фрагмента власного наукового тексту (чернетки).

Методичні поради до виконання самостійної роботи

– термінологічний матеріал, зібраний у межах цього завдання, доцільно одразу впорядковувати за алфавітом – він стане основою для укладання термінологічного словника;

– під час аналізу синтаксису варто звертати увагу на доречність і надмірність пасивних конструкцій – їх варто використовувати вибірково, там, де це виправдано жанром і змістом;

– перевірку абзацної будови й технічного набору тексту рекомендовано здійснювати після завершення чорнового варіанта фрагмента, а не в процесі його написання.

Питання для самоконтролю

1. Якими способами утворюються наукові терміни?

2. Які синтаксичні конструкції є типовими для наукового мовлення й чому?

3. Які випадки вживання розділових знаків є складними в науковому тексті?

4. Що таке абзац як архітектонічна одиниця тексту і яка його типова структура?

5. Яких загальних правил набору тексту слід дотримуватись під час підготовки наукової роботи?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. НАУКОВИЙ ТЕКСТ: СТИЛІСТИКА ТА ОФОРМЛЕННЯ

Тема 4. Продуктивні й репродуктивні різновиди мовленнєвої діяльності

Мета практичного заняття: ознайомити аспірантів із науковою статтею і тезами як видами наукової мовленнєвої діяльності, сформувати вміння готувати анотацію та рецензію відповідно до вимог наукового стилю, засвоїти найбільш уживані мовленнєві формули цих жанрів.

Питання для обговорення

1. Наукова стаття як продуктивний вид наукової мовленнєвої діяльності: структура, вимоги.

2. Тези як вид мовленнєвої діяльності, найбільш поширені в тезах мовленнєві формули.

3. Етапи підготовки наукової статті: формулювання назви, розроблення орієнтовного плану (змісту).

4. Анотація як писемна форма репродуктивної мовленнєвої діяльності: структура тексту, типові мовні засоби.

5. Рецензія як писемна форма продуктивної наукової діяльності: структура тексту, найбільш уживані формулювання.

Практичні завдання

1. Сформулювати робочу назву й розробити орієнтовний план (зміст) наукової статті за темою дисертації.

2. Проаналізувати зразок тез наукової конференції: визначити структурні елементи й типові мовленнєві формули.

3. Проаналізувати зразок анотації до наукової статті: виявити структурні компоненти (мета, методи, результати, висновки) і типові мовні конструкції.

4. Проаналізувати зразок рецензії на наукову статтю: виявити структурні елементи й оцінні формулювання.

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати наукову статтю за фахом як продуктивний вид наукової мовленнєвої діяльності, визначити її структурні елементи.

2. Опрацювати етапи підготовки наукової статті (формулювання теми, структурування змісту, добір матеріалу) стосовно власної дисертації.

3. Проаналізувати структуру та мовні особливості анотації як репродуктивного виду наукового тексту; написати анотацію (українською мовою) до фахового матеріалу за темою дисертації із застосуванням стандартних мовних конструкцій (докладні вимоги до анотації – у розділі 5.2 цих рекомендацій).

Методичні поради до виконання самостійної роботи

– орієнтовний план статті доцільно розробляти вже з урахуванням структури майбутніх розділів дисертації – це заощадить час на подальших етапах роботи;

– під час опрацювання зразків анотацій і рецензій корисно виписувати в окремий перелік стійкі мовні формули (кліше) – це прискорить підготовку власних текстів цих жанрів;

– анотацію варто писати після завершення роботи над основним текстом статті, коли остаточно сформульовано мету, результати й висновки дослідження.

Питання для самоконтролю

1. Які структурні елементи має наукова стаття?

2. Чим тези відрізняються від наукової статті за структурою і призначенням?

3. З яких етапів складається підготовка наукової статті?

4. Яка типова структура тексту анотації?

5. Яка типова структура тексту рецензії на наукову статтю?

Тема 5. Мовні особливості наукового стилю

Мета практичного заняття: поглибити знання аспірантів про норми сучасної української літературної мови в науковому стилі, сформувати вміння виявляти й усувати типові лексичні огріхи (пароніми, плеоназми, тавтології, кальки), коректно вживати вставні конструкції, узгоджувати присудок з підметом і застосовувати керування в наукових текстах.

Питання для обговорення

1. Нормативність сучасної української мови в науковому стилі.

2. Пароніми в науковому мовленні: типові випадки сплутування.

3. Плеоназми і тавтології як порушення лексичної норми наукового тексту.

4. Кальки в науковому мовленні: способи виявлення й усунення.

5. Загальні специфічні ознаки та морфологічні особливості наукових текстів.

6. Вставні конструкції в наукових текстах: функції, правила вживання і пунктуаційного оформлення.

7. Складні випадки узгодження присудка з підметом у наукових текстах.

8. Складні випадки керування в наукових текстах.

Практичні завдання

1. Виконати вправу на розрізнення паронімів, типових для наукового мовлення (за фахом аспіранта).

2. Відредагувати фрагмент тексту, що містить плеоназми й тавтології, замінивши їх нормативними відповідниками.

3. Виявити й виправити кальковані конструкції в запропонованому фрагменті наукового тексту.

4. Виконати вправу на правильне узгодження присудка з підметом у складних випадках.

5. Відредагувати фрагмент тексту з порушеннями керування, характерними для наукового мовлення.

6. Проаналізувати доцільність і пунктуаційне оформлення вставних конструкцій у запропонованому фрагменті наукового тексту.

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитися з нормами сучасної української літературної мови та їх реалізацією в науковому стилі.

2. Відпрацювати використання вставних конструкцій у науковому мовленні на матеріалі власного чорнового наукового тексту: виявити наявні вставні конструкції, перевірити доречність і правильність їх пунктуаційного оформлення.

Методичні поради до виконання самостійної роботи

– для опрацювання типових лексичних огріхів корисно укласти окремий перелік «типових помилок» за темою дисертації з правильними відповідниками – такий перелік стане практичним інструментом самоперевірки під час подальшого написання дисертації;

– перевіряючи узгодження й керування, варто звертати особливу увагу насамперед на типові кальки з термінологічної лексики суміжних галузей;

– роботу над вставними конструкціями доцільно виконувати на матеріалі реального фрагмента власного наукового тексту – це одразу дає практичний результат.

Питання для самоконтролю

1. Що таке пароніми і чим небезпечне їхнє сплутування в науковому тексті?

2. Чим плеоназм відрізняється від тавтології? Наведіть приклади.

3. Що таке калька і як її виявити в науковому тексті?

4. Які морфологічні особливості характерні для наукових текстів?

5. Яку функцію виконують вставні конструкції в науковому тексті і як вони оформлюються пунктуаційно?

6. Які типові помилки трапляються під час узгодження присудка з підметом у наукових текстах?

Тема 6. Особливості оформлення наукової роботи

Мета практичного заняття: сформувати в аспірантів практичні навички технічного оформлення наукової роботи: нумерації розділів, таблиць та ілюстрацій, оформлення додатків, правил цитування, бібліографічних покликань і бібліографічного переліку.

Питання для обговорення

1. Правила нумерації розділів, підрозділів, сторінок наукової роботи.

2. Вимоги до оформлення таблиць у науковому тексті.

3. Вимоги до оформлення ілюстрацій (рисунків, схем) у науковому тексті.

4. Правила оформлення додатків.

5. Правила цитування в наукових текстах.

6. Правила оформлення бібліографічних покликань у тексті.

7. Особливості оформлення бібліографічного переліку (списку використаних джерел).

Практичні завдання

1. Оформити таблицю за поданими даними відповідно до вимог (номер, назва, розташування назви, оформлення шапки таблиці).

2. Оформити ілюстрацію (рисунок, схему) з підписом відповідно до вимог оформлення наукових робіт.

3. Оформити цитати різних типів (пряме цитування, непряме цитування, цитування зі скороченням) у запропонованому фрагменті тексту.

4. Оформити бібліографічні покликання в тексті на подані джерела.

5. Укласти й оформити бібліографічний перелік із 10 різнотипних джерел (монографія, стаття в журналі, електронний ресурс, дисертація, автореферат тощо) відповідно до чинного стандарту бібліографічного опису.

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитися з вимогами до структурного оформлення наукової роботи (на прикладі дисертації або наукової статті за фахом), законспектувати основні вимоги.

2. Проаналізувати й застосувати правила цитування в наукових роботах на матеріалі власної дисертації (навести не менше трьох прикладів різних типів цитування).

3. Опрацювати вимоги до оформлення бібліографічних покликань у тексті, оформити покликання на джерела, використані у власному дослідженні.

4. Сформувати навички оформлення бібліографічного переліку: укласти фрагмент списку використаних джерел (не менше 10 позицій) за темою дисертації.

Методичні поради до виконання самостійної роботи

– оформлення бібліографічного переліку варто виконувати відповідно до чинного національного стандарту бібліографічного опису (ДСТУ 8302:2015);

– роботу над цитуванням і покликаннями доцільно виконувати паралельно з написанням основного тексту, а не відкладати на завершальний етап підготовки роботи.

Питання для самоконтролю

1. Якими є загальні правила нумерації структурних елементів наукової роботи?

2. Які вимоги висувають до оформлення таблиць та ілюстрацій у науковому тексті?

3. Чим відрізняється пряме цитування від непрямого і як кожне з них оформлюється?

4. Якими є правила оформлення бібліографічних покликань у тексті наукової роботи?

5. Які особливості має оформлення бібліографічного переліку різних типів джерел?

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ОСНОВНИХ ВИДІВ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Підсумкова оцінка з дисципліни формується на основі накопичення балів за виконання визначених робочою програмою видів завдань: контрольної роботи, анотації до пропонованої наукової статті, рецензії на прочитаний матеріал, термінологічного словника фахової термінології за темою дисертації, а також активної участі на практичних заняттях. У цьому розділі подано методичні поради щодо змісту, структури й оформлення кожного з видів індивідуальних завдань.

5.1. Контрольна робота (Додаток А)

Контрольна робота виконується письмово за результатами опрацювання теоретичного матеріалу першого змістового модуля і має на меті перевірити рівень засвоєння аспірантом теоретичних основ наукової мовної культури та редагування наукового тексту, а також уміння застосовувати теоретичні знання до практичного аналізу конкретного наукового тексту.

Структура контрольної роботи:

1. теоретичне питання (розкриття однієї з тем змістового модуля 1 за варіантом, визначеним викладачем);

2. практичне завдання (редагування запропонованого фрагмента наукового тексту обсягом до 1 сторінки з обґрунтуванням внесених правок);

Орієнтовний обсяг контрольної роботи – 2-3 сторінки друкованого тексту. Робота оформлюється відповідно до загальних вимог до наукового тексту: шрифт – Times New Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25, ліве поле – 25 мм, праве поле – 15 мм, верхнє й нижнє поля – не менше 20 мм, обов’язково вирівнювання тексту «по ширині». Зразок оформлення контрольної роботи подано в додатку А.

Критерії оцінювання контрольної роботи: повнота розкриття теоретичного питання; логічність, послідовність і аргументованість викладу;

уміння застосовувати теоретичні знання до практичного аналізу тексту; мовна й стилістична грамотність; дотримання вимог до оформлення.

5.2. Анотація до наукової статті (Додаток Б)

Анотація – стисла, узагальнена характеристика змісту пропонованої наукової статті, що розкриває мету, основні положення й результати дослідження. Анотація виконує репродуктивну функцію: вона не переказує зміст статті послідовно, а узагальнює найважливішу інформацію, необхідну читачеві для ухвалення рішення щодо доцільності опрацювання повного тексту.

Структура тексту анотації:

– вихідні відомості про статтю (автор, назва, вихідні дані джерела);

– тема й актуальність дослідження;

– мета статті;

– методи дослідження, застосовані автором (за потреби);

– основні результати й висновки дослідження;

– практичне значення отриманих результатів (за потреби);

– ключові слова (5–7 слів або словосполучень).

Мовні засоби, типові для анотацій

У тексті анотації доцільно використовувати стійкі мовні конструкції, притаманні цьому жанру, зокрема: *«У статті розглянуто…»*, «*Автор аналізує…*», «*З'ясовано, що…*», «*На основі аналізу… встановлено…*», «*Розкрито особливості…*», «*Обґрунтовано доцільність…*», «*Визначено критерії…*», «*Результати дослідження можуть бути використані…*», «*Отримані результати дають підстави стверджувати, що…*».

Анотацію пишуть від третьої особи (безособові або узагальнено-особові конструкції), без вживання займенника «я», без покликань на джерела в тексті анотації.

Обсяг анотації – 1500-1800 знаків із пробілами. Анотація має бути стилістично й граматично бездоганною, без повторення заголовка статті у

формулюваннях і без зайвих оцінних суджень – анотація описує зміст статті, а не оцінює його (на відміну від рецензії).

Ключові слова подають після тексту анотації: 5–7 слів або словосполучень, що найточніше відображають предмет і зміст статті. Їх записують після слів «*Ключові слова:*» у називному відмінку, через кому; найважливіші терміни називають першими. Зразок оформлення анотації подано в додатку Б.

Критерії оцінювання анотації: відповідність змісту основним положенням наукової статті (чітке окреслення мети, основних положень і результатів дослідження); логічність, структурованість і стислість викладу матеріалу в межах жанру анотації; коректність використання наукової термінології, мовна й стилістична грамотність тексту; дотримання встановлених вимог до обсягу й оформлення анотації.

5.3. Рецензія на прочитаний матеріал (Додаток В)

Рецензія – писемна форма продуктивної наукової діяльності, що передбачає критичний аналіз та оцінку наукової праці (статті, монографії, дисертації тощо). На відміну від анотації, рецензія не лише описує зміст роботи, а й містить обґрунтовану оцінку її наукової новизни, актуальності, теоретичного і практичного значення, а також критичні зауваження щодо виявлених недоліків.

Структура тексту рецензії:

– вступна частина: вихідні відомості про рецензовану роботу (автор, назва, вихідні дані), обґрунтування актуальності теми;

– основна частина: стислий виклад змісту роботи; аналіз структури, логіки викладу, повноти розкриття теми; оцінка наукової новизни, обґрунтованості висновків, використаної методології та джерельної бази;

– критичні зауваження: обґрунтовані дискусійні або суперечливі положення, недоліки (за наявності), сформульовані коректно й аргументовано;

– висновок: загальна оцінка роботи, рекомендації щодо використання результатів або (за потреби) щодо доопрацювання.

Мовні засоби, типові для рецензій

У тексті рецензії доцільно використовувати такі формулювання: «*Стаття присвячена актуальній проблемі…*», «*Автор переконливо доводить, що…*», «*Заслуговує на увагу той факт, що…*», «*Слід відзначити ґрунтовність аналізу…*», «*Разом з тим варто зауважити, що…*», «*Дискусійним видається твердження автора про…*», «*Виявлені зауваження не знижують загальної наукової цінності роботи…*», «*Робота відповідає вимогам, які висувають до наукових публікацій такого типу, і може бути рекомендована до…*».

Обсяг рецензії – орієнтовно 1-2 сторінки друкованого тексту. Критичні зауваження мають бути коректними за формою, конкретними (з покликанням на конкретні положення рецензованої роботи) і конструктивними. Зразок оформлення рецензії подано в додатку В.

Критерії оцінювання рецензії: глибина розуміння змісту роботи, коректність відтворення її основних положень, ідей та висновків; здатність до критичного аналізу, обґрунтованість оцінних суджень і вміння визначати наукову новизну, актуальність і практичну значущість дослідження; логічність, послідовність і структурованість викладу рецензії відповідно до вимог наукового стилю; коректність використання наукової термінології, мовна й стилістична грамотність тексту; дотримання встановлених вимог до обсягу і оформлення рецензії.

5.4. Термінологічний словник фахової термінології за темою дисертації (Додаток Г)

Укладання термінологічного словника є підсумковим практико-орієнтованим завданням дисципліни. Словник має містити не менше 50-ти термінів, релевантних для теми дисертації аспіранта, і слугує практичним інструментом для подальшої роботи над дисертацією. Шаблон термінологічного словника подано в додатку Г.

Принципи укладання словника

– алфавітний принцип розташування словникових статей;

– єдина структура словникової статті для всіх термінів словника;

– наукова обґрунтованість і точність поданих дефініцій (визначення мають спиратися на авторитетні фахові джерела, а не бути довільними формулюваннями укладача);

– покликання на джерело дефініції (словник, енциклопедія, монографія тощо) для кожного терміна або для групи термінів;

– відповідність дібраних термінів темі дисертації, недопущення випадкових або нерелевантних одиниць.

Критерії оцінювання термінологічного словника: повнота і релевантність дібраного термінологічного матеріалу, відповідність термінів темі дисертації; коректність поданих дефініцій, їх наукова обґрунтованість; системність і логічність упорядкування матеріалу (алфавітний принцип, наявність єдиної структури словникової статті); точність і доречність використання фахової термінології, мовна та стилістична грамотність; дотримання вимог до оформлення.

6. КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Максимальна оцінка з дисципліни становить 100 балів. Залік отримують шляхом накопичення балів за змістовий модуль 1 і змістовий модуль 2 за умови вчасного виконання всіх передбачених видів завдань.

Таблиця 6.1 – Розподіл балів за формами звітності

	Форма звітності	**Бали**
	Написання контрольної роботи	20
	Написання анотації до пропонованої статті	15
	Написання рецензії на прочитаний матеріал	20
	Укладання словника фахової термінології за темою дисертації (не менше 50-ти термінів)	25
	Активна участь на практичних заняттях	20
	Усього балів	**100**

Таблиця 6.2 – Розподіл балів, які отримують аспіранти, за темами дисципліни

Т1	**Т2**	**Т3**	**Т4**	**Т5**	**Т6**	**Сума**
10 б.	15 б.	15 б.	30 б.	10 б.	20 б.	**100**

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Теорія і практика редагування наукового тексту» здійснюється з метою визначення рівня сформованості у аспірантів здатності до аналізу та редагування наукових текстів різних жанрів відповідно до норм сучасного наукового стилю.

Поточний контроль реалізується систематично під час практичних занять і передбачає оцінювання усних відповідей, активності в обговореннях, якості виконання практичних завдань з редагування наукових текстів, а також рівня опрацювання термінології та мовностилістичних явищ. У межах поточного контролю також оцінюється виконання практичних завдань, зокрема підготовка анотації, рецензії, термінологічного словника за темою дисертації.

Тематичний контроль здійснюється за результатами опрацювання змістових модулів та містить контрольну роботу, практичні завдання з редагування наукових текстів, а також завдання з перевірки сформованості умінь застосовувати теоретичні знання на практиці.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку і має накопичувальний характер, передбачаючи комплексну оцінку результатів навчання на основі суми балів, отриманих за всі види навчальної діяльності відповідно до визначених критеріїв оцінювання.

Додатково застосовуються елементи самоконтролю, які реалізуються через оцінювання виконаних анотацій, рецензій, термінологічних словників, обговорення результатів редагування текстів, а також самоаналіз якості виконаних завдань.

Таблиця 6.3 – Шкала відповідності оцінок ECTS та національної шкали

Сума балів	**Оцінка ECTS**	**Оцінка за національною шкалою (залік)**
90–100	A	зараховано
82–89	B	зараховано
75–81	C	зараховано
64–74	D	зараховано
60–63	E	зараховано
35–59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

7. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Наведений перелік питань узагальнює зміст обох змістових модулів дисципліни й може бути використаний аспірантами для підготовки до контрольної роботи та заліку, а також для самоперевірки рівня засвоєння матеріалу.

Змістовий модуль 1. Науковий стиль, мовні засоби та структурна організація наукового тексту

1. Наукова мова як комунікативний феномен: функції та ознаки.
2. Особливості усного наукового мовлення.
3. Особливості писемного наукового мовлення.
4. Лексикографічна компетенція науковця та її складові.
5. Сутність і функціональне призначення наукового стилю сучасної української мови.
6. Сфера вживання й жанри реалізації наукового стилю.
7. Підстилі наукового стилю та їх характерні ознаки.
8. Цитати і засоби текстового зв’язку в наукових дослідженнях.
9. Правила скорочень у наукових текстах.
10. Правила переносів у наукових текстах.
11. Види наукових і навчальних видань.
12. Терміни як лексична особливість наукового тексту, способи їх творення.
13. Синтаксичні особливості наукового мовлення.
14. Пунктуація в науковому тексті: складні випадки.
15. Загальні вимоги до оформлення елементів наукового тексту.
16. Абзац як архітектонічна одиниця наукового тексту, його структура.
17. Загальні правила набору наукового тексту.

Змістовий модуль 2. Науковий текст: стилістика та оформлення

1. Наукова стаття як продуктивний вид наукової мовленнєвої діяльності.

2. Тези як вид мовленнєвої діяльності, типові мовленнєві формули тез.

3. Етапи підготовки наукової статті.

4. Анотація: структура тексту й типові мовні засоби.

5. Рецензія: структура тексту й типові мовленнєві формули.

6. Нормативність сучасної української мови в науковому стилі.

7. Пароніми в науковому мовленні: типові випадки і способи уникнення помилок.

8. Плеоназми і тавтології як порушення лексичної норми наукового тексту.

9. Кальки в науковому мовленні: способи виявлення й усунення.

10. Морфологічні особливості наукових текстів.

11. Вставні конструкції в наукових текстах: функції та пунктуаційне оформлення.

12. Складні випадки узгодження присудка з підметом у наукових текстах.

13. Складні випадки керування в наукових текстах.

14. Правила нумерації структурних елементів наукової роботи.

15. Вимоги до оформлення таблиць у науковій роботі.

16. Вимоги до оформлення ілюстрацій у науковій роботі.

17. Правила оформлення додатків до наукової роботи.

18. Правила цитування в наукових текстах.

19. Правила оформлення бібліографічних покликань у тексті.

20. Особливості оформлення бібліографічного переліку.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Єрмакова Т. С., Калашник О. В. Теорія і практика редагування наукового тексту: методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи для аспірантів першого року навчання ступеня доктора філософії спеціальностей В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво, В2 Дизайн, В4 Образотворче мистецтво та реставрація. Харків : ХДАДМ, 2026. 40 с.

2. Культура наукової мови: навчальний посібник: / Н. О. Лисенко, Н. В. Піддубна, О. О. Тєлєжкіна. Х. : Тім Пабліш Груп, 2015. 224 с.

3. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови. Київ: Центр учбової літератури. 2021. 426 с.

4. Презентації лекцій.

5. Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія і практика редагування наукового тексту» для здобувачів вищої освіти 1 курсу третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальностей В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво; В2 Дизайн; В4 Образотворче мистецтво та реставрація, ОНП «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво»; ОНП «Дизайн»; ОНП «Образотворче мистецтво та реставрація». Розробники: проф. Тетяна ЄРМАКОВА, доц. Оксана КАЛАШНИК.

6. Семеног О. М. Культура наукової української мови : навчальний посібник. К.: ВЦ «Академія», 2012. 216 с.

7. Силабус навчальної дисципліни.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Васенко Л. А., Дубічинський В. В., Кримець О. М. Фахова українська мова Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2023. 272 с.
2. Городенська К. Українське слово у вимірі сьогодення. К.: КММ, 2019. 208 с.
3. Калашник О. В., Олексенко О. А., Халіман О. В. Художня семантика й стилістика займенника в українській інтимній поезії ІІ пол. ХХ – поч. ХХІ ст.: монографія. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2022. 160 с.
4. Короткова Ю., Юлдашева С. Українська наукова мова : навчальний посібник. Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2025. 157 с.
5. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посібник. Київ: Знання, 2008. 423 с.
6. Культура наукової мови: навчальний посібник: / Н. О. Лисенко, Н. В. Піддубна, О. О. Тєлєжкіна. Х. : Тім Пабліш Груп, 2015. 224 с.
7. Маленко О., Борисов В. Українське мовознавство як науковий дискурс: історія, теорія, практика: навчальний посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2021. 164 с.
8. Мацько Л. І. Стилістика української мови : Підручник. К.: Вища школа, 2003. 462 с.
9. Мацько Л. І., Денискіна Г. О. Українська наукова мова (теорія і практика) : навчальний посібник. Тернопіль, 2011. 272 с.
10. Мацько Л., Кравець Л. Культура української фахової мови : навч. посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 360 с.
11. Онуфрієнко Г. Науковий стиль української мови. Київ: Центр учбової літератури. 2021. 426 с.
12. Основи наукового мовлення: навчальний посібник: / С. А. Бронікова та ін.; за ред. І. М. Плотницької, І. Р. Ленди. Київ: Вид-во «Центр учбової літератури», 2021. 252 с.
13. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю : монографія. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 627 с.
14. Семеног О. М. Культура наукової української мови : навчальний посібник. К.: ВЦ «Академія», 2012. 216 с.
15. Терещенко В. М., Панченков А. О. Методика реалізації Українського правопису в новій редакції у закладах загальної середньої освіти. Харків: Соняшник, 2019. 256 с.
16. Український правопис. Офіційне видання. Національна комісія зі

стандартів державної мови. Київ. 2026. 426 с.

17. Oksana Kalashnyk, Liliia Ovcharenko, Tetiana Mazhula. Challenges in learning foreign languages encountered by intermediate-level students. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки.* Харків, 2023. Вип. 43. С. 42–55.

18. Mykhailo Podoliak, Liudmyla Mazurenko, Volodymyr Binkevych, Nataliia Beznosiuk, Oksana Kalashnyk. Modern Innovative Teaching Methods in University Level Education: Evaluating Leadership, Implementation, and Student Experience. *International Journal of Organizational Leadership.* Canadian Institute for Knowledge Development. Volume 14 (First Special Issue-2025), January 2025, P. 649–659.

Допоміжна

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.

2. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови: Навч. посіб. Тернопіль: Підручники і посібники, 2011. 256 с.

3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава : Довкілля. К, 2008. 712 с.

Словники

1. Бук С. 3000 найчастотніших слів наукового стилю сучасної української мови / Наук. ред. Ф. С. Бацевич. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 192 с.

2. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. 216 с.

3. Селіванова О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля К., 2006. 716 с.

4. Словник дизайнера одягу: термінологія та поняття для студентів ОПП «Дизайн одягу (взуття)», ОПП «Концептуальний дизайн». Частина І. Укл.: О.М. Лагода, В.В. Будяк; М-во культури та інформаційної політики України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Харків: ХДАДМ, 2023. 85 с.

5. Словник мистецьких термінів / Г. Сотська, Т. Шмельова. Херсон: «Стар», 2016. 52 с.

6. Словник української мови [Текст]: у 20 т. / НАН України, Укр. мов.-інформ. фонд. К.: Наукова думка, 2010.

7. Словник-довідник термінів з дизайну українською та англійською мовами: навчально-методичний посібник для студентів всіх рівнів навчання за спеціальністю 022 «Дизайн» / упор. Т. Казіміренко. Львів–Торунь: Liga-Pres, 2025. 64 с.

8. Українська мова: Енциклопедія / НАН України; Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови / В. М. Русанівський (голова ред. кол.). 2. вид., випр. і доп. К.: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.

Інформаційні ресурси

1. «ХУДПРОМ: Український журнал з мистецтва і дизайну» (Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв). [Електронний ресурс] : URL: https://hudprom.org.ua/index.php/hp.

2. Дисертації України. URL : https://dissertation.com.ua/catalog/25.

3. Енциклопедія сучасної України. URL : https://esu.com.ua.

Закон України «Про академічну доброчесність». URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text.

Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text.

4. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні Національної академії наук України. URL: https://www.inmo.org.ua/library.html.

5. Наукова періодика України. URL : http://www.nbuv.gov.ua.

6. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду НАН України. URL : http://www.ulif.org.ua.

ДОДАТКИ

Додатки А–Г містять зразки оформлення індивідуальних завдань, описаних у розділі 5: контрольної роботи, анотації, рецензії та термінологічного словника. У квадратних дужках позначено місця, які аспірант заповнює самостійно.

Додаток А

Зразок оформлення контрольної роботи

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з навчальної дисципліни «Теорія і практика редагування наукового тексту»

Варіант [№]
Виконав(-ла): [Прізвище Ім’я По батькові],
аспірант(-ка) 1 курсу, спеціальність [код і назва]

Теоретичне питання: [формулювання питання за варіантом].

[Текст відповіді на теоретичне питання]

Практичне завдання: [формулювання завдання].

Вихідний фрагмент. [Текст фрагмента, що редагується]

Відредагований варіант. [Текст після редагування]

Обґрунтування правок:

1. [Внесена правка та її обґрунтування].
2. […].

Дата: «___» _____ 20__ р.

Додаток Б

Зразок оформлення анотації

Вихідні відомості про статтю: [Прізвище й ініціали автора. Назва статті. Назва видання. Рік. Випуск (номер). Сторінки.]

Текст анотації: [Тема й актуальність дослідження]. [Мета статті]. [Методи дослідження]. [Основні результати й висновки]. [Практичне значення результатів].

Ключові слова: [ключове слово 1, ключове слово 2, …].

Додаток В

Зразок оформлення рецензії

РЕЦЕНЗІЯ

на статтю [Ініціали й Прізвище автора] «[Назва статті]»
([Назва видання. Рік. Випуск. Сторінки])

[Вступна частина: вихідні відомості про роботу, актуальність теми].

[Основна частина: виклад змісту, аналіз, оцінка новизни, обґрунтованості висновків, методології, джерельної бази].

[Критичні зауваження].

[Висновок: загальна оцінка, рекомендації].

Рецензент:

аспірант(-ка) 1 курсу спеціальності [код і назва]

Харківської державної академії

дизайну і мистецтв [Ім’я ПРІЗВИЩЕ]

Додаток Г

Шаблон термінологічного словника

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

фахової термінології за темою дисертації

«[Тема дисертації]»

Укладач: [Прізвище Ім’я По батькові], аспірант(-ка) 1 курсу, спеціальність [код і назва спеціальності]

Таблиця Г.1 – Словник фахової термінології за темою дисертації

№	Термін	Дефініція	Джерело
1	[Термін 1]	[Дефініція]	[№, с.]
2	[Термін 2]	[Дефініція]	[№, с.]
3	[Термін 3]	[Дефініція]	[№, с.]
…	…	…	…
50	[Термін 50]	[Дефініція]	[№, с.]

Список джерел до словника (див. оформлення за ДСТУ 8302:2015).